

«**وطن امروز**»از برنامه جدید دولت

برای تأمین منابع مالی سبد کالاگزارش می‌دهد

خودرو سوخت کالابرگ

گروه اقتصادی: دولت در سال‌های اخیر با هدف حمایت از اقشار کم‌درآمد، طرح کالابرگ الکترونیک را در کنار یارانه نقدی در دستور کار قرار داد. امسال قرار بود این طرح به صورت ماهانه برای ۳ دهک پایین درآمدی جامعه اجرایی شود ولی به طور کامل اجرا نشد، چراکه منابع مالی این طرح قرار بود از محل حذف یارانه ۳ دهک بالای درآمدی و تغییر نرخ ارز کالاهای اساسی از ۲۸۵۰۰ تومان به ۳۸۵۰۰ تومان تأمین شود اما در عمل، نه حذف یارانه‌ها به‌طور کامل اجرا شد و نه نرخ ارز ترجیحی کالاهای اساسی تغییر کرد. در نتیجه، اعتبار لازم برای اجرای مستمر این طرح فراهم نشد و دولت در سال جاری تاکنون تنها ۲ نوبت موفق به توزیع کالابرگ شده است. با این حال، رئیس‌جمهور همچنان بر پرداخت کالابرگ تأکید دارد و در صورت تأمین اعتبار، این روند می‌تواند تقویت شود.

■ **راهکارهای جایگزین برای تأمین منابع مالی کالابرگ**
در مواجهه با کمبود منابع، دولت سراغ راهکارهای جایگزین برای تأمین اعتبار کالابرگ رفته است. یکی از مهم‌ترین اقدامات، اصلاح آیین‌نامه واردات خودرو توسط ایرانیان خارج از کشور بوده است. بر اساس این اصلاحیه، ایرانیان خارج‌نشین می‌توانند خودرو وارد کشور کنند و منابع حاصل از عوارض این واردات به پرداخت مستمر کالابرگ برای دهک‌های هدف اختصاص یابد.

سیدحمید پورمحمدی، رئیس سازمان برنامه و بودجه اعلام کرده است این سیاست علاوه بر ایجاد درآمد جدید برای دولت، با استقبال ایرانیان خارج از کشور نیز مواجه شده و از منظر صرفه‌جویی انرژی نیز قابل توجه است، چرا که خودروهای وارداتی عمدتاً مصرف سوخت کمتری دارند.

در کنار این سیاست، سامانه جامع تجارت نیز اعلام کرده طبق تصویب‌نامه هیات وزیران و در چارچوب بند «ر» تبصره یک قانون بودجه سال ۱۴۰۴، امکان ثبت سفارش خودروی سواری توسط سرمایه‌گذاران خارجی فراهم شده است. نمایندگی جدیدی با عنوان «واردات خودروی سواری سرمایه‌گذاران خارجی» در سامانه جامع تجارت ایجاد شده تا این مسیر تسهیل شود. این اقدام می‌تواند منابع مالی بیشتری برای اجرای طرح کالابرگ

فراهم کند، به شرط آنکه حجم واردات و میزان عوارض دریافتی به سطح قابل قبولی برسد.

■ **میزان درآمد عوارض واردات خودرو برای کالابرگ**
بر اساس آیین‌نامه اجرایی دولت برای سال ۱۴۰۴، هر ایرانی مقیم خارج از کشور مجاز است سالانه یک دستگاه خودرو وارد کند، مشروط بر اینکه دارای کارت اقامت معتبر باشد و منشأ ارز مورد استفاده برای خرید خودرو نیز توسط بانک مرکزی تأیید شود. سقف کل واردات خودرو توسط ایرانیان خارج از کشور در این سال برابر با ۱۰۰ میلیون یورو تعیین شده است و حقوق ورودی این خودروها با تخفیف محاسبه می‌شود؛ به‌طوری‌که فقط ۶۰ درصد تعرفه واردات معمولی دریافت می‌شود. با فرض میانگین تعرفه واردات خودرو در حالت عادی حدود ۴۰ درصد ارزش خودرو و میانگین قیمت هر خودروی وارداتی ۲۵ هزار یورو، می‌توان تخمین زد حدود ۴۰۰۰ دستگاه خودرو امکان ورود خواهد داشت. تعرفه تخفیف‌خورده برای هر خودرو حدود ۶۰۰۰ یورو خواهد بود که در مجموع درآمد دولت از این بخش به حدود ۲۴ میلیون یورو می‌رسد. با نرخ ارز ۷۰ هزار تومان، این رقم معادل تقریبی ۱۷۰۰ میلیارد تومان خواهد بود که البته به نسبت هزینه بالای تهیه کالابرگ ناچیز است، مگر اینکه میزان واردات خودرو به بالای ۲۰ هزار خودرو برسد.

طبق اعلام وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در طول ۸ ماه گذشته، ۳ نوبت کالابرگ با اعتبار هر بار ۲۵ هزار میلیارد تومان پرداخت شده است. این رقم نسبت به سال‌های گذشته رشد داشته اما با توجه به تورم، همچنان ناکافی است. از این رو احتمالاً کالابرگ به جز ۳ دهک اول به ۴ دهک دیگر نیز پرداخت شود.

■ **حذف یارانه دهک‌های بالا**

بر اساس تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۴۰۴، دولت موظف است منابع اجرای کالابرگ الکترونیک را از محل صرفه‌جویی‌ها و بازتوزیع یارانه‌ها تأمین کند. وزارت کار نیز اعلام کرده بود دولت مکلف است از محل منابع حاصل از حذف یارانه نقدی دهک‌های بالا، مبلغ ۴۰ هزار میلیاردتومان را به‌عنوان بسته حمایت معیشتی برای محرومان اختصاص دهد.

در هفته‌های اخیر حدود ۳ میلیون نفر از فهرست یارانه‌بگیران نقدی حذف شدند. وزارت تعاون اعلام کرده که این حذف‌ها بر اساس شاخص‌هایی چون سطح درآمد، دارایی‌های بانکی، مالکیت خودرو و مسکن و تراکنش‌های مالی انجام شده است. با این حال برخی خانوارها معتقدند به اشتباه در فهرست حذف‌شدگان قرار گرفته‌اند که این موضوع اعتراضاتی را به همراه داشته است. بنابراین ممکن است درآمدی که از محل حذف دهک‌های بالا پیش‌بینی شده به‌طور کامل محقق نشود. به همین دلیل تمرکز بر عوارض واردات خودروهای خارجی توسط ایرانیان خارج از کشور مورد توجه قرار گرفته است، هرچند نمی‌توان به‌طور دقیق درآمد این بخش را هم پیش‌بینی کرد.

با تمرکز منابع بر دهک‌های پایین، می‌توان پوشش جامه‌ای را افزایش داد و توزیع یارانه‌ها را عادلانه‌تر کرد اما منتقدان هشدار می‌دهند نبود بانک اطلاعاتی دقیق و ضعف در نظام شناسایی دهک‌های درآمدی، می‌تواند منجر به بی‌عدالتی و حذف اشتباه یارانه‌ها شود.

منابع آزادشده از حذف یارانه‌ها قرار است در قالب کالابرگ الکترونیک صرف خرید کالاهای اساسی شود. این کالابرگ‌ها قرار است بخشی از هزینه‌های معیشتی دهک‌های کم‌درآمد را پوشش دهند و از انحراف یارانه‌ها به مصارف غیرضروری جلوگیری کنند.

■ **پیش‌شرط‌های موفقیت طرح کالابرگ**

یکی از مهم‌ترین پیش‌شرط‌های موفقیت طرح کالابرگ، وجود زیرساخت‌های الکترونیکی قابل اعتماد فراگیر است. از آنجا که این طرح مبتنی بر تخصیص اعتبار دیجیتال برای خرید کالاهای اساسی است، نیازمند سامانه‌هایی است که بتوانند به صورت دقیق، سریع و شفاف تراکنش‌ها را ثبت و مدیریت کنند. تجربه اجرای یارانه نقدی نشان داده است ضعف در زیرساخت‌های فنی می‌تواند اختلال در پرداخت‌ها ایجاد کند.

با این حال کارشناسان اقتصادی تأکید دارند موفقیت این طرح وابسته به چند عامل کلیدی است؛ اصلاح نظام شناسایی دهک‌های درآمدی، تقویت زیرساخت‌های الکترونیکی، ثبات قیمت کالاهای اساسی و شفافیت در نحوه تخصیص منابع.

ابزارهای نوین مالی در ایران

فاکتورینگ معکوس؛ راهکار توسعه زنجیره‌های اعتباردهی در اقتصاد پریسک است

■ **مزایای فاکتورینگ معکوس؛ سود مشترک برای همه بازیگران**

فاکتورینگ معکوس یک مدل برد –برد برای همه طرف‌های درگیر است. خریداران بزرگ با استفاده از این ابزار، نقدینگی خود را مدیریت می‌کنند، روابط تجاری‌شان را تقویت می‌کنند و حتی می‌توانند قیمت‌های بهتری مذاکره کنند. تأمین‌کنندگان کوچک نیز از ریسک پایین‌تر، دسترسی سریع‌تر به منابع مالی و کاهش وابستگی به وام‌های بانکی بهره‌مند می‌شوند. مؤسسات مالی نیز با اتکا به اعتبار خریدار، ریسک کمتری را متحمل شده و بازدهی بالاتری کسب می‌کنند.

نمونه‌های موفق جهانی مانند مکزیک و شرکت P&G نشان داده‌اند که این مدل می‌تواند تولید را تا ۲۵ درصد افزایش دهد و هزینه‌های زنجیره تأمین را ۱۵ تا درصد کاهش دهد.

بانک مرکزی ایران در سال ۱۳۹۸ اوراق گام را به‌عنوان نسخه داخلی فاکتورینگ معکوس معرفی کرد. این ابزار با هدف تسهیل تأمین مالی زنجیره تولید و قابلیت معامله در بازار سرمایه، ابتدا با استقبال خوبی مواجه شد اما با گذشت زمان، بخشی از انتشار اوراق به سمت فعالیت‌های غیرمولد سوق یافت و بانک مرکزی در سال ۱۴۰۱ محدودیت‌هایی را اعمال کرد.

در حال حاضر، پیچیدگی‌های اجرایی، رقابت با ابزارهای سنتی و عدم پذیرش اوراق توسط برخی نهادهای مانند اداره مالیات، مانع

این طرح اگر با دقت و عدالت اجرا شود، می‌تواند گامی مؤثر در جهت تقویت قدرت خرید مردم باشد. در همین راستا، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی باید با همکاری وزارت ارتباطات و سایر نهادهای مرتبط، سامانه‌های هوشمند و یکپارچه‌ای را توسعه دهد که بتوانند اطلاعات خانوارها، وضعیت اقتصادی و میزان مصرف کالاهای اساسی را به‌درستی پایش کنند. همچنین اتصال این سامانه‌ها به فروشگاه‌های زنجیره‌ای و مراکز توزیع کالا، نقش مهمی در اجرای روان و مؤثر این طرح خواهد داشت.

البته این مقابله با تورم و اثرگذاری کالابرگ، دولت باید سیاست‌های کنترلی و تنظیم بازار را به‌صورت فعال دنبال کند. تثبیت نرخ ارز کالاهای اساسی، نظارت بر زنجیره تأمین و جلوگیری از احتکار و گران‌فروشی، از جمله اقداماتی است که می‌تواند اثربخشی کالابرگ را افزایش دهد و از تبدیل آن به یک ابزار ناکارآمد جلوگیری کند.

در شرایطی که نظام یارانه‌ای قرار است تغییر کند، شفافیت در نحوه تخصیص منابع و پاسخگویی به افکار عمومی اهمیت دوچندان پیدا می‌کند. دولت باید به صورت منظم گزارش‌هایی از میزان اعتبار تخصیص‌یافته، تعداد خانوارهای مشمول و نحوه اجرای طرح منتشر کند تا مردم بتوانند عملکرد دولت را ارزیابی کنند.

همچنین ایجاد سازوکارهای باریکی برای خانوارهایی که به اشتباه از فهرست یارانه‌بگیران حذف شده‌اند، می‌تواند مؤثر باشد. طرح کالابرگ الکترونیک اگرچه در آغاز را با مسائلی مواجه شده اما همچنان می‌تواند به‌سختی از ابزارهای مؤثرتر در تقویت قدرت خرید مصرف‌کنندگان باشد. در ادامه موفقیت این طرح وابسته به مجموعه‌ای از عوامل است، اصلاح نظام شناسایی دهک‌های درآمدی، تأمین منابع پایدار از مسیرهای نوآورانه مانند واردات خودرو، تقویت زیرساخت‌های فنی، تثبیت قیمت کالاهای اساسی و شفافیت در اجرا. اگر دولت بتواند این الزامات را به‌درستی مدیریت کند، کالابرگ الکترونیک نه‌تنها جایگزینی مؤثر برای یارانه نقدی خواهد بود، بلکه می‌تواند به الگویی برای سیاست‌گذاری در سال‌های آینده تبدیل شود.

■ ■ ■

نفت برنت ۶۸دلار و ۲۴سنت شد
قیمت هر بشکه نفت برنت دریای شمال دیروز با ۳۸ سنت معادل ۰.۵۵ درصد کاهش به ۶۸ دلار و ۲۴ سنت رسید.

به نقل از روتترز، قیمت نفت در معاملات روز جمعه کاهش یافت اما در آستانه یک افزایش هفتگی قرار دارد. انتظار کاهش تقاضا با نزدیک شدن به پایان فصل تابستان در آمریکا به‌عنوان بزرگ‌ترین مصرف‌کننده دنیا از یک طرف و بی‌ثباتی دربارۀ عرضه نفت روسیه از طرف دیگر، قیمت نفت را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

قیمت هر بشکه نفت برنت دریای شمال دیروز با ۳۸ سنت معادل ۰.۵۵ درصد کاهش به ۶۸ دلار و ۲۴ سنت رسید. نفت وست تگزاس اینترمیدیت آمریکا هم با ۳۷ سنت معادل ۰.۵۷ درصد کاهش ۶۴ دلار و ۲۳ سنت معامله شد.

نفت برنت در آستانه یک افزایش قیمت هفتگی ۰.۶ درصدی قرار دارد و نفت آمریکا هم ۰.۸ درصد طی یک هفته گذشته بالا رفته است.

حمله اوکراین به پایانه‌های صادرات نفت روسیه و اظهارات فردریش مرتز، صدراعظم آلمان درباره عدم دیدار پوتین و رئیس‌جمهور اوکراین از دلایل بالا رفتن قیمت نفت بوده است. اما پایان فصل پر مصرف تابستان در آمریکا و افزایش عرضه تولیدکنندگان بزرگ دنیا مانع بالا رفتن بیش‌ازحد قیمت نفت می‌شود.

تحلیل‌گران انتظار دارند عرضه نفت ائتلاف اوپک پلاس و کاهش فعلی فعالیت پالایشگاهی در دنیا از ماه سپتامبر، ذخایر جهانی نفت را در ماه‌های آینده افزایش داده و قیمت نفت را در ۳ ماه پایانی سال جاری میلادی تا ۶۳ دلار در هر بشکه پایین بیاورد.

حمله روسیه به پایتخت اوکراین در روز پنجشنبه نگرانی درباره تحریم‌های سخت‌تر آمریکا علیه این کشور را افزایش داده است.

سرمایه‌گذاران همچنین منتظر پاسخ هند به فشار آمریکا برای توقف خرید نفت روسیه هستند. ترامپ تعرفه‌های واردات از هند را چهارشنبه گذشته تا ۵۰درصدافزایش داد.اما تاجران می‌گویند صادرات نفت روسیه به هند به‌رغم فشار آمریکا در ماه سپتامبر افزایش می‌یابد. طبق گفته‌برخی منابع پالایشگاهی،برستان به‌عنوان بزرگ‌ترین صادرکننده نفت دنیا احتمالاً قیمت نفت خام خود، برای خریداران آسیایی را در ماه اکتبر به خاطر افزایش عرضه و ضعف تقاضا پایین می‌آورد.

عرضه نفت خام روسیه به مجارستان و اسلواکی از طریق خط لوله دروزبا به دنبال توقف ناشی از حمله اوکراین در هفته گذشته، در حال حاضر از سر گرفته شده است.

  شنبه ۸ شهریور ۱۴۰۴ وطن‌امروز شماره ۴۴۰۰ [اقتصادی]	
اخبار	
اعلام جزئیات پیش‌فروش سکه طلای بانک مرکزی هر کد ملی می‌تواند ۱۵ عدد سکه بخرد برای تعادل‌بخشی به بازار طلا، نخستین مرحله برنامه پیش‌فروش قطعی یک‌میلیون‌انواع قطعه‌سکه طلا ضرب ۸۶ (هر کد ملی ۱۵ عدد در قالب ۳ قطعه تمام، ۵ قطعه نیم و ۷ قطعه ربع سکه) ۱۷ شهریور با سررسید ۳۰ آذر ۱۴۰۴ آغاز می‌شود. برنامه پیش‌فروش قطعی انواع مسکوکات طلای بانک مرکزی از طریق مرکز مبادله با سررسیدهای بعدی ۳۰ دی‌ماه، ۳۰ بهمن و ۲۸ اسفند۱۴۰۴ نیز ادامه خواهد داشت. مرحله نخست‌از طرح پیش‌فروش در ۱۷ شهریور، واجد امکان بازخريد و پیش‌فروش مجدد در بستر مرکز مبادله ارز و طلا با واسطه‌گری و طرفیت بانک مرکزی خواهد بود. متقاضیان باید پیش از آغاز فرایند سفارش‌گذاری، نسبت به ثبت‌نام در سامانه حراج سکه از طریق پایگاه اینترنتی مرکز مبادله به نشانی www.ice.ir اقدام کنند و همچنین تأمین وجوه لازم برای شرکت در فرایند پیش‌فروش باید در روزهای ۱۵ و ۱۶ شهریورماه ۱۴۰۴ از طریق شارژ حساب کاربری در سامانه مذکور انجام شود. ■ ■ ■ استقبال مردم از احداث نیروگاه‌های بامی مشروط به ارائه تسهیلات بانکی مدیرعامل توانیر گفت: در صورتی که بانک‌های کار بیایند و تسهیلات مورد نیاز را پرداخت کنند، مردم نیز از احداث نیروگاه‌های بامی استقبال می‌کنند. مصطفی رجبی‌مشهدی مدیرعامل توانیر و سخنگوی صنعت برق با اشاره به اینکه تهران ظرفیت مناسبی برای احداث نیروگاه‌های بامی دارد، گفت: فضای پشت بامی شهر تهران برای احداث نیروگاه‌های بامی مناسب است اما به دلیل اینکه جزو مشاعات است نیاز به بررسی بیشتر برای این تخمین وجود دارد. وی ادامه داد: به‌سظن می‌رسد در استان تهران ۳۰ درصد مشترکان به راحتی می‌توانند از نیروگاه‌های پشت بامی خورشیدی استفاده کنند و این مزیت را دارد که تلفات بخش انتقال فوق توزیع و توزیع از میان برداشته می‌شود و این نیروی تولید خورشیدی در محل مصرف مورد استفاده قرار خواهد گرفت. مدیرعامل توانیر تأکید کرد: خرید تضمینی برق بر اساس قانون اصلاح انگوی مصرف بر عهده شرکت ساتبا است که پرداخت از طریق شرکت‌های توزیع صورت می‌گیرد و قراردها از طریق شرکت توزیع منقد می‌شود اما نرخ خرید برق به گونه‌ای است که بازگشت سرمایه در ۴ تا ۵ سال وجود دارد. به گفته وی، کسانی که اقدام به احداث نیروگاه‌های خورشیدی می‌کنند از مزیت خوبی بهره‌مند می‌شوند. رجبی‌مشهدی در این زمینه ادامه داد: کسانی که تمایل دارند به هیچ عنوان خاموشی نداشته باشند، می‌توانند از اینوترهای دوگانه استفاده کنند که جدا از شبکه و متصل به شبکه این نیروگاه خورشیدی کار کند. یعنی وقتی برق شبکه هم قطع شد از طریق باتری‌ها یا خود سلول خورشیدی برق خانه را تأمین کند. وی در رابطه با استقبال مردم از احداث نیروگاه‌های بامی تأکید کرد: در صورتی که بانک‌ها پای کار بیایند و تسهیلات مورد نیاز را پرداخت کنند مردم نیز از احداث نیروگاه‌های بامی استقبال می‌کنند. ■ ■ ■ نفت برنت ۶۸دلار و ۲۴سنت شد قیمت هر بشکه نفت برنت دریای شمال دیروز با ۳۸ سنت معادل ۰.۵۵ درصد کاهش به ۶۸ دلار و ۲۴ سنت رسید. به نقل از روتترز، قیمت نفت در معاملات روز جمعه کاهش یافت اما در آستانه یک افزایش هفتگی قرار دارد. انتظار کاهش تقاضا با نزدیک شدن به پایان فصل تابستان در آمریکا به‌عنوان بزرگ‌ترین مصرف‌کننده دنیا از یک طرف و بی‌ثباتی دربارۀ عرضه نفت روسیه از طرف دیگر، قیمت نفت را تحت تأثیر قرار می‌دهد. قیمت هر بشکه نفت برنت دریای شمال دیروز با ۳۸ سنت معادل ۰.۵۵ درصد کاهش به ۶۸ دلار و ۲۴ سنت رسید. نفت وست تگزاس اینترمیدیت آمریکا هم با ۳۷ سنت معادل ۰.۵۷ درصد کاهش ۶۴ دلار و ۲۳ سنت معامله شد. نفت برنت در آستانه یک افزایش قیمت هفتگی ۰.۶ درصدی قرار دارد و نفت آمریکا هم ۰.۸ درصد طی یک هفته گذشته بالا رفته است. حمله اوکراین به پایانه‌های صادرات نفت روسیه و اظهارات فردریش مرتز، صدراعظم آلمان درباره عدم دیدار پوتین و رئیس‌جمهور اوکراین از دلایل بالا رفتن قیمت نفت بوده است. اما پایان فصل پر مصرف تابستان در آمریکا و افزایش عرضه تولیدکنندگان بزرگ دنیا مانع بالا رفتن بیش‌ازحد قیمت نفت می‌شود. تحلیل‌گران انتظار دارند عرضه نفت ائتلاف اوپک پلاس و کاهش فعلی فعالیت پالایشگاهی در دنیا از ماه سپتامبر، ذخایر جهانی نفت را در ماه‌های آینده افزایش داده و قیمت نفت را در ۳ ماه پایانی سال جاری میلادی تا ۶۳ دلار در هر بشکه پایین بیاورد. حمله روسیه به پایتخت اوکراین در روز پنجشنبه نگرانی درباره تحریم‌های سخت‌تر آمریکا علیه این کشور را افزایش داده است. سرمایه‌گذاران همچنین منتظر پاسخ هند به فشار آمریکا برای توقف خرید نفت روسیه هستند. ترامپ تعرفه‌های واردات از هند را چهارشنبه گذشته تا ۵۰درصدافزایش داد.اما تاجران می‌گویند صادرات نفت روسیه به هند به‌رغم فشار آمریکا در ماه سپتامبر افزایش می‌یابد. طبق گفته‌برخی منابع پالایشگاهی،برستان به‌عنوان بزرگ‌ترین صادرکننده نفت دنیا احتمالاً قیمت نفت خام خود، برای خریداران آسیایی را در ماه اکتبر به خاطر افزایش عرضه و ضعف تقاضا پایین می‌آورد. عرضه نفت خام روسیه به مجارستان و اسلواکی از طریق خط لوله دروزبا به دنبال توقف ناشی از حمله اوکراین در هفته گذشته، در حال حاضر از سر گرفته شده است.	